

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 30. aprill 2024
(OR. en)

2024/0073(COD)

PE-CONS 75/24

AGRI 263
AGRIFIN 36
AGRIORG 46
AGRILEG 179
CODEC 884

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema:	EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määruseid (EL) 2021/2115 ja (EL) 2021/2116 seoses maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise standardite, ökokavade, ÜPP strateegiakavade muutmise, ÜPP strateegiakavade läbivaatamise ning kontrollidest ja karistustest vabastamisega
--------	--

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2024/...,**

...,

**millega muudetakse määruseid (EL) 2021/2115 ja (EL) 2021/2116
seoses maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise standardite,
ökokavade,
ÜPP strateegiakavade muutmise, ÜPP strateegiakavade läbivaatamise
ning kontrollidest ja karistustest vabastamisega**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.

² Euroopa Parlamendi 24. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/2115³ kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (edaspidi „ÜPP strateegiakavad“) toetamise reeglid. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 2021/2116⁴ kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) rahastamise, haldamise ja seire reeglid.
- (2) Vaatamata sellele, et määrused (EL) 2021/2115 ja (EL) 2021/2116 annavad liikmesriikidele märkimisväärse paindlikkuse ja võivad vähendada põllumajandustootjate halduskoormust, on kõnealuste määruste esimesel kohaldamisaastal ÜPP strateegiakavade kaudu saadud kogemus näidanud, et liidu ÜPP õigusraamistikus on vaja teha teatavaid piiratud kohandusi, et tagada ÜPP strateegiakavade tulemuslik rakendamine ja vähendada ÜPP strateegiakavade rakendamise ja teatavate nõuete kontrollimisega seotud halduskoormust.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

- (3) Lisaks seisavad põllumajandustootjad silmitsi erakordsete raskuste ja ebakindlusega. Eelkõige on viimastel aastatel esinenud suurel hulgal äärmuslikke ilmastikuolusid, sealhulgas põuad ja üleujutused mitmes liidu osas. Need sündmused mõjutavad toodangut ja tulusid ning neil on ka märkimisväärne mõju tavapäraste agronoomiliste tavade rakendamisele ja ajakavale. Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tingitud kõrged energia- ja sisendihinnad ning ebakindlus, elukallidus, inflatsioon, teraviljatoodangu väärtuse vähenemine 2023. aastal ja rahvusvaheliste kaubavoogude muutumine on põhjustanud täiendavat ebakindlust ja survet põllumajandustootjatele. Nende sündmuste kokkulangemine avaldab põllumajandustootjatele suurt survet kohandada oma põllumajanduslike majapidamiste juhtimist ja agronoomiliste tavade rakendamist loodusvarade haldajadena ja majandustegevuses osalejatena.
- (4) Sellest tulenevalt on vaja määruste (EL) 2021/2115 ja (EL) 2021/2116 teatavad sätted läbi vaadata ja neid lihtsustada, et tagada, et liikmesriigid saaksid oma ÜPP strateegiakavasid paremini kohandada põllumajandustootjate vajadustega ja anda põllumajandustootjatele põllumajandusliku tegevusega tegelemiseks rohkem paindlikkust, võttes arvesse suurenevaid probleeme, ilmastikutingimuste ettearvamatust ja majanduslikku ebakindlust.

- (5) Määruse (EL) 2021/2115 artikli 13 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et kogu põllumajandusmaa, sealhulgas maa, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil, hoitakse heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis. Liikmesriigid kehtestavad riiklikul või piirkondlikul tasandil põllumajandustootjatele ja teistele toetusesaajatele miinimumstandardid iga kõnealuse määruse III lisas loetletud maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise standardi (HPK standard) suhtes vastavalt nimetatud lisas osutatud standardite peamisele eesmärgile. Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise 5., 6. ja 7. standardiga taotletavat mullakaitse ja mulla kvaliteedi üldeesmärki mõjutavad paljud tegurid, nagu mulla tüüp, põllukultuuride valik, kliima- ja ilmastikutingimused ning varasemad ja praegused maakasutus- ja põllumajandusliku tootmise süsteemid, näiteks mahepõllumajandus, mis nõuab teatavate tegevuste puhul teistsugust lähenemisviisi. Kogemused näitavad, et võib esineda olukordi, kus teatavate nõuete kehtestamine ilma neid tegureid igakülgsest arvesse võtmata, näiteks maaharimispiirangud või külvikohustus konkreetse ajavahemiku jooksul, võib avaldada negatiivset mõju teatavatele muldadele või põllumajanduskultuuridele ning võib isegi minna vastuollu mullakaitse eesmärgiga. HPK 9. standard keelab muuta või künda Natura 2000 aladel asuvaid keskkonnatundlikeks püsirohumaadeks liigitatud püsirohumaid. Kogemused on aga näidanud, et võib esineda erandlikke olukordi, kus sellist keskkonnatundlikku püsirohumaad kahjustavad näiteks metsloomad või invasiivsed võõrliigid, ning sellistes olukordades võib olla vaja võtta püsirohumaad taastamiseks asjakohaseid meetmeid, sealhulgas teha erandeid nende kündmise keelust, tagamaks, et HPK 9. standardi nõuded aitavad kaasa elupaikade ja liikide kaitsele.

- (6) Äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemise ja keskkonnatundlikele püsirohumaadele metsloomade või invasiivsete võõrliikide tekitatud kahju tõttu esineb põllumajandustootjatel HPK 5., 6., 7. ja 9. standardi nõuete kohaldamisel konkreetseid probleeme, millega liikmesriigid peavad tegelema. Samuti on oht, et sellised nõuded on ebaproportsionaalsed võrreldes nende tegeliku panusega HPK 5., 6. ja 7. standardis sätestatud mullakaitse eesmärgi saavutamisse ning HPK 9. standardis sätestatud elupaikade ja liikide kaitse eesmärgi saavutamisse. Selliste olukordade vältimiseks peaks liikmesriikidel olema lubatud kehtestada konkreetseid erandeid HPK 5., 6., 7. ja 9. standardi nõuetest, et lahendada kõnealuste HPK standardite kohaldamisega seotud konkreetset probleemid, tuginedes objektiivsetele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele, nagu mullatüübid, põllumajanduskultuurid, põllumajandusliku tootmise süsteemid või püsirohumaadele tekitatud kahju, mille on muu hulgas põhjustanud metsloomad või invasiivsed võõrliigid. Nende erandite kohaldamine peaks olema pindala poolest piiratud ega tohiks takistada standardite panust määruse (EL) 2021/2115 III lisas loetletud peamiste eesmärkide saavutamisse.

- (7) Ilmastikutingimused ja nendest tulenev mõju põllumajandusmaa seisundile võivad mõnel aastal takistada põllumajandustootjatel ja teistel toetusesaajatel täita HPK standardite nõudeid, näiteks tegevustele seatud tähtaegu ja ajavahemikke. Selleks et vältida olukorda, kus põllumajandustootjad seisavad silmitsi selliste nõuetega ja on kohustatud näiteks külvama põllukultuurid teatavaks kuupäevaks, kui asjaomase aasta ilmastikutingimused ei võimalda vajalikke toiminguid teha või avaldavad mullale tõsist negatiivset mõju, näiteks mulla tihenemine, peaks liikmesriikidel olema võimalik määruse (EL) 2021/2115 kohaste põllumajandus- ja keskkonnaseisundiga seotud miinimumstandardite rakendamisel ette näha ajutisi erandeid nendest nõuetest. Selliste ajutiste erandite kohaldamisala peaks piirduma põllumajandustootjate ja muude toetusesaajatega või asjaomastest ilmastikutingimustest mõjutatud piirkondadega ning liikmesriigid peaksid neid kohaldama ainult seni, kuni need on rangelt vajalikud.

- (8) Määrusega (EL) 2021/2115 on liikmesriikidele ette nähtud mitu elementi ja vahendit, et tegeleda konkreetse eesmärgiga aidata kaasa elurikkuse vähenemise peatamisele ja selle ümberpööramisele, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke, nagu on osutatud kõnealuse määruse artikli 6 lõike 1 punktis f. Üks neist elementidest on tingimuslikkuse süsteem. Eelkõige sisaldab kõnealuse määruse III lisas loetletud HPK 8. standard mitut nõuet, sealhulgas kohustust suunata teatav osa põllumaast tootmisega mitteseotud alade ja maastikuelementide otstarbeks. HPK 8. standardi peamine eesmärk on tootmisega mitteseotud maastikuelementide ja alade säilitamine, et suurendada põllumajandusettevõtte elurikkust. Liikmesriigid saavad kavandada ka seda eesmärki toetavat sekkumist, näiteks ökokavasid, mis hõlmavad määruse (EL) 2021/2115 artikli 31 kohaseid meetmeid. Ebasoodsate ilmastikutingimuste ja majandusliku ebakindluse kokkulangemisest tulenevate probleemide ja ebakindluse kontekstis on kogemused näidanud vajadust leida parem tasakaal erinevate poliitikavahendite vahel, mis aitavad kaitsta ja suurendada bioloogilist mitmekesisust, et anda põllumajandustootjatele suurem paindlikkus panustada selle eesmärgi saavutamisse sõltuvalt nende põllumajandusliku majapidamise konkreetsest olukorrast ning pakkuda neile sellise panuse eest suuremat rahalist hüvitist.

- (9) Täpsemalt, kuna kohustus suunata osa põllumaast tootmisega mitteseotud alade ja maastikuelementide otstarbeks on praegu ette nähtud määruse (EL) 2021/2115 III lisas loetletud HPK 8. standardi esimesest nõudega,, peavad kõnealuse määruses osutatud otsetoetusi ja artiklites 70, 71 ja 72 osutatud sekkumist taotlevad põllumajandustootjad seda nõuet täitma, ilma et neile hüvitataks tekkinud kulud või saamata jäänud tulu. Teatavatel juhtudel võib see asjaomastele põllumajandustootjatele ja toetusesaajatele kaasa tuua märkimisväärse finantskoormuse, pidades eelkõige silmas seda, et HPK 8. standardi kohasel põllumaal, mis on tootmisega mitteseotud alade või maastikuelementide all, ei ole võimalik tegeleda taime- ja loomakasvatusega. Võttes arvesse koormust ja tagajärgi teatavatele põllumajandustootjatele ning erakordselt suuri raskusi ja ebakindlust, millega nad silmitsi seisavad, saaks tootmisega mitteseotud alade ja maastikuelementide olemasolu vajadust põllumaal paremini lahendada vahendiga, mis pakub suuremat paindlikkust ja veelgi enam stiimulit, millega kompenseeritakse vähemalt osa kantud kuludest ja saamata jäänud tulust, mis on seotud selliste tootmisega mitteseotud alade ja maastikuelementidega. Sellest tulenevalt tuleks määruse (EL) 2021/2115 artiklit 31 muuta, tagamaks, et liikmesriigid toetavad ökokavasid, mis hõlmavad põllumaal tootmisega mitteseotud alade, näiteks kesa säilitamise tavasid ja uute maastikuelementide loomist.

- (10) Samal ajal tuleks määrusega (EL) 2021/2115 kehtestatud tingimuslikkuse süsteemi kohandada, jättes kõnealuse määruse III lisas loetletud HPK 8. standardist välja kohustuse suunata osa põllumaast tootmisega mitteseotud alade ja maastikuelementide otstarbeks. Kohustus säilitada maastikuelemente ning keeld lõigata hekke ja puid lindude pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal, mis on praegu osa HPK 8. standardi nõuetest, tuleks tingimuslikkuse süsteemi osana säilitada, et tagada olemasolevate maastikuelementide kaitse põllumajandusmaal.
- (11) Liikmesriikidele tuleks anda täiendav paindlikkus oma ÜPP strateegiakavade muutmiseks, tagades samal ajal nende stabiilsuse ja hallatavuse ning muutmisprotsessi haldustõhususe. Kogemused on näidanud, et nii EAGFi kui ka EAFRDi erinõuete käsitlemine ühes muutmistaotluses võib olla keeruline. Samal ajal tuleks piirata muudatuste arvu kalendriaasta kohta, et põllumajandustootjatel ja teistel toetusesaajatel oleks piisavalt aega muudatusi arvesse võtta, ning et vähendada liikmesriikide halduskoormust ja võimaldada komisjonil hinnata muudatuste kooskõla määrustes (EL) 2021/2115 ja (EL) 2021/2116 sätestatud liidu õigusraamistikuga selles sätestatud tähtaegade jooksul. Seetõttu tuleks ÜPP strateegiakavade muutmise taotluste maksimaalset arvu suurendada kahele muutmistaotlusele kalendriaasta kohta lisaks ÜPP strateegiakava muutmise taotlustele, mida võib esitada määruse (EL) 2021/2115 artikli 119 lõike 7 kohaselt.

- (12) Kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikliga 120 on XIII lisas loetletud seadusandlike aktide muutmise korral iga liikmesriik kohustatud hindama, kas tema ÜPP strateegiakava on vaja muuta, ning teatama komisjonile oma hindamise tulemuse teatava tähtaja jooksul. Kuna see kohustus on osutunud liikmesriikide jaoks koormavaks ja jõupingutused, mida liikmesriigid peaksid tegema allesjäänud programmitöö perioodi ÜPP strateegiakavade hindamiseks, peaksid olema piiratud, ei tohiks seda kohustust kohaldada selliste XIII lisas loetletud seadusandlike aktide muudatuste suhtes, mis jõustuvad pärast 31. detsembrit 2025.
- (13) Kogemused näitavad, et arvukate ebasoodsate ilmastikutingimuste kokkulangemine tekitab põllumajandustootjatele probleeme, millega tegelemiseks on vaja suuremat paindlikkust ja ÜPP strateegiakavade rakendamise lihtsustamist seoses teatavate HPK standarditega, mis on loetletud määruse (EL) 2021/2115 III lisas.

- (14) Määruse (EL) 2021/2115 III lisas loetletud HPK 6. standardi peamine eesmärk on tagada mulla kaitse kõige kriitilisematel perioodidel minimaalse taimkatte nõude abil, et vältida katmata mulda sellistel kriitilistel perioodidel. Rohkem kui muude HPK standardite puhul mõjutavad HPK 6. standardi kohaste nõuete kavandamist ja rakendamist mitmesugused tegurid. Eelkõige võib minimaalse taimkatte tagada erinevate vahenditega, mis ei sõltu mitte ainult mulla ja kliimatingimustest, vaid ka sellistest teguritest nagu põllukultuuride valik ja kasvuhooaja kestus konkreetsel aastal. Samuti võib olla erinevaid kriitilisi perioode, mis sõltuvad eelkõige konkreetsetest mulla- ja kliimatingimustest. Lisaks peavad põllumajandustootjad ja teised toetusesaajad tootmisvalikute ja eelkõige külviotsuste tegemisel suutma ühitada HPK 6. standardi nõuded ettearvamatute ilmastikutingimustega. Nimetatud tegureid silmas pidades peaks liikmesriikidel olema võimalik hallata HPK 6. standardi nõudeid paindlikumalt kui muude HPK standardite nõudeid ning teha seda viisil, mis tagab nõuete panuse kõnealuse standardi põhieesmärgi saavutamisse, võttes arvesse mitmesuguseid tegureid, näiteks mulla- ja kliimatingimusi.

- (15) Seepärast peaks liikmesriikidel olema lubatud määrata kindlaks HPK 6. standardi põhielemendid ja esitada nende kokkuvõtte ÜPP strateegiakavades kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikli 109 lõike 2 punktiga a. Seega peaks komisjon kooskõlas kõnealuse määruse artikli 13 lõikega 1, artikli 109 lõikega 2 ning artiklitega 118 ja 119 tagama, et liikmesriikide poolt kindlaks määratud HPK 6. standardi põhielemendid on üldiselt kooskõlas kõnealuse HPK standardi peamise eesmärgiga.
- (16) Määruse (EL) 2021/2115 III lisas loetletud HPK 7. standardi peamine eesmärk on mulla potentsiaali säilitamine. Võttes arvesse, et põllumajanduskultuuride mitmekesistamine võib aidata säilitada ka mulla potentsiaali, olles samal ajal teatavate põllumajandustootjate jaoks lihtsamini rakendatav, arvestades survet ja probleeme, millega nad praegu silmitsi seisavad, peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada põllumajandustootjatel täita HPK 7. standardit ka põllumajanduskultuuride mitmekesistamise kaudu. Seepärast tuleks kehtestada põllumajanduskultuuride mitmekesistamise miinimumnõuded.

- (17) On oluline, et ÜPP aitaks tingimuslikkuse nõuete kaudu jätkuvalt kaasa määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõike 1 punktides d, e ja f sätestatud keskkonnaeesmärkide saavutamisele. Samuti on oluline tagada nende nõuete stabiilsus liikmesriikide ja põllumajandustootjate ühise lähtealusena. Seepärast tuleks määruse (EL) 2021/2115 tingimuslikkuse nõudeid jätkuvalt kohaldada kõigi põllumajandustootjate suhtes. Määruses (EL) 2021/2116 sätestatud tingimuslikkuse nõuete kontrolliga seotud halduskoormus võib aga väikepõllumajandustootjatele ja riiklikele haldusasutustele olla ebaproportsionaalselt suur. Seepärast tuleks lisaks HPK 6., 7. ja 8. standardiga võimaldatud paindlikkusele vähendada ka väikepõllumajandustootjate ja riiklike ametiasutuste koormust, mis on seotud määruses (EL) 2021/2116 sätestatud kontrollidega. Põllumajandustootjad, kelle põllumajandusliku majapidamise maksimumsuurus ei ületa 10 hektarit põllumajandusmaad, peaksid seetõttu olema vabastatud tingimuslikkuse kontrollidest seoses liidu õiguses sätestatud kohustuslike majandamisnõuete ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuete täitmisega. Kuna sellised väikepõllumajandustootjad moodustavad 65 % ÜPP toetusesaajatest, kuid nende kasutuses on vaid umbes 10 % kogu põllumajandusmaast, lihtsustaks see vabastus paljude põllumajandustootjate ja riiklike haldusasutuste tööd, kahjustamata oluliselt tingimuslikkuse nõuete panust nende eesmärkide saavutamisel.
- (18) Kuna väikepõllumajandustootjate majandatav põllumajandusmaa on piiratud ja väikepõllumajandustootjate karistused on üldiselt väikesed, võib karistuste kohaldamine põhjustada liikmesriikide haldusasutustele ebaproportsionaalset koormust. Seetõttu tuleks väikepõllumajandustootjad, kes on tingimuslikkuse kontrollidest vabastatud, vabastada ka halduskaristuste kohaldamisest tingimuslikkuse nõuetele mittevastavuse korral.

- (19) Selleks et vältida tingimuslikkusega ja nõuetele vastavusega seotud kontrollidega seotud liigseid halduskulusid ja -koormust, tuleks toetusesaajad, kes saavad kuni 31. detsembrini 2025 pindalapõhiseid toetusi nii määruse (EL) 2021/2115 kohase ÜPP strateegiakava kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013⁵ kohaselt rakendatava maaelu arengu programmi alusel, ning kelle suhtes kohaldatakse seetõttu määruse (EL) 2021/2116 kohaseid tingimuslikkuse kontrolle, vabastada nõuetele vastavuse kontrollidest ja karistuste kohaldamisest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1306/2013⁶.
- (20) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt tegeleda põllumajandustootjate ees seisvate erandlike raskuste ja ebakindlusega määruste (EL) 2021/2115 ja (EL) 2021/2116 teatavate sätete läbivaatamise ja lihtsustamise kaudu, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj>).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj>).

- (21) Määrusi (EL) 2021/2115 ja (EL) 2021/2116 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (22) Selleks et tagada määruse (EL) 2021/2115 III lisas loetletud HPK 6., 7. ja 8. standardiga seotud käesolevas määruses sätestatud meetmete sujuv rakendamine, on vaja kehtestada üleminekusätteid seoses ÜPP strateegiakavade muudatustega, mille liikmesriigid esitavad 2024. aastal komisjonile heakskiitmiseks vastavalt määruse (EL) 2021/2115 artiklile 119, ning seoses nende muudatuste jõuga 2024. aastal enne seda, kui komisjon need muudatused heaks kiidab.
- (23) Pidades silmas vajadust võimaldada põllumajandustootjatele suuremat paindlikkust oma põllumajandustegevuses, võttes arvesse suurenevaid probleeme, ilmastikuolude ettearvamatust ja majanduslikku ebakindlust, millega nad silmitsi seisavad, ning nende erandlike raskuste ja ebakindluse mõju käsitlemise kiireloomulisust, peetakse asjakohaseks teha erand ELi lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokolli nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 sätestatud kaheksanädalasest tähtajast.
- (24) Kavandatud meetmete sujuvaks rakendamiseks ja arvestades tungivat vajadust tegeleda erakordsete raskuste ja ebakindlusega, millega põllumajandustootjad silmitsi seisavad, peaks käesolev määrus kiireloomulisuse tõttu jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

- (25) Selleks et vältida väikepõllumajandustootjate ja riiklike ametiasutuste ebaproportsionaalset halduskoormust, tuleks tingimuslikkuse nõuete mittevastavusega seotud karistustest vabastamist ja nõuetele mittevastavusega seotud karistustest vabastamist kohaldada tagasiulatuvalt taotlusaasta 2024 suhtes.
- (26) Arvestades, et taotlusaasta 2024 algas 1. jaanuaril 2024, tuleks käesoleva määruse III lisas loetletud HPK 6., 7. ja 8. standardiga seotud meetmeid kohaldada juba taotlusaasta 2024 suhtes, et anda liikmesriikidele võimalus kohaldada kõnealuseid meetmeid nimetatud taotlusaasta suhtes,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Määruse (EL) 2021/2115 muutmine

Määrust (EL) 2021/2115 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 3 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) „põllumaa“ on põllumajanduskultuuride tootmiseks haritav maa või kesa, mida saab kasutada põllumajanduskultuuride tootmiseks; lisaks on see kogu kohustuse kestuse ajal põllumajanduskultuuride tootmiseks haritav maa või kesa, mida saab kasutada põllumajanduskultuuride tootmiseks, kuid mis on tootmisest kõrvale jäetud vastavalt käesoleva määruse artiklile 31 või artiklile 70 või vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999* artiklitele 22, 23 või 24 või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005** artiklile 39 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013*** artiklile 28;

* Nõukogu 17. mai 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1257/1999 Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks ning teatavate määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 160, 26.6.1999, lk 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1999/1257/oj>).

** Nõukogu 20. septembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1698/oj>).

*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj>).“;

b) lõike 4 esimese lõigu punkt b asendatakse järgmisega:

„b) põllumajandusliku majapidamise maast:

- i) mis on kaetud maastikuelementidega, mille suhtes kohaldatakse III lisas esitatud HPK 8. standardi kohast säilitamise kohustust, või
- ii) mis luuakse või mida säilitatakse artiklis 31 osutatud ökokava tulemusel põllumajandustootja asjaomase kohustuse kehtivuse vältel.

Kui liikmesriigid nii otsustavad, võib toetusõiguslik hektar hõlmata muid maastikuelemente, tingimusel et need ei ole ülekaalus ega takista hõlmatud pindala tõttu märkimisväärselt põllumajanduslikku tegevust antud põllumajanduslikul maatükil. Kõnealuse põhimõtte rakendamisel võivad liikmesriigid kehtestada nende muude maastikuelementidega hõlmatud põllumajandusliku maatüki maksimaalse osa.

Liikmesriigid võivad otsustada kohaldada üksikute mitte-toetusõiguslike maastikuelementidega püsirohumaade suhtes kindlaksmääratud vähenduskoeffitsiente, et määrata kindlaks toetusõiguslikuks loetav pindala;“.

2) Artiklit 13 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 1 lisatakse järgmine lõik:

„III lisas loetletud HPK 5., 6., 7. või 9. standardi kindlaksmääramisel võivad liikmesriigid kehtestada konkreetsed erandid nende standardite nõuetest. Kõnealused erandid peavad põhinema objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel, nagu põllumajanduskultuurid, mulla tüübid ja põllumajanduslikku tootmise süsteemid või püsirohumaadele tekitatud kahju, mille on muu hulgas põhjustanud metsloomad või invasiivsed võõrliigid, ning olema pindala poolest piiratud. Konkreetsed erandid kehtestatakse üksnes juhul, kui need on vajalikud nende standardite kohaldamisel esinevate konkreetsete probleemide lahendamiseks ning selleks vajalikus ulatuses, ning need ei takista oluliselt ühegi standardi panust nende põhieesmärkide saavutamisse, mis on loetletud III lisas.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„2a. Lõigete 1 ja 2 kohaselt kehtestatud miinimumstandardite rakendamisel võivad liikmesriigid lubada ajutisi erandeid sellistest nõuetest nagu kõnealustes standardites sätestatud tähtajad ja ajavahemikud, kui ilmastikutingimused takistavad põllumajandustootjatel ja teistel toetusesaajatel kõnealuseid nõudeid asjaomasel aastal täita. Selliste ajutiste erandite kohaldamisala piirdub põllumajandustootjate ja muude toetusesaajatega või ilmastikutingimustest mõjutatud piirkondadega ning neid kohaldatakse ainult seni, kuni need on rangelt vajalikud.“

3) Artiklisse 31 lisatakse järgmine lõige:

„1a. Lõikes 1 osutatud ökokavade osana koostavad liikmesriigid ühe või mitu kava, mis hõlmavad põllumaal tootmisega mitteseotud maa-alade, näiteks kesa säilitamise tavaid ja uute maastikuelementide loomist, ja toetavad neid. Kõnealused kavad on aktiivsete põllumajandustootjate ja aktiivsete põllumajandustootjate rühmade jaoks vabatahtlikud.“

4) Artikli 119 lõike 7 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„ÜPP strateegiakava muutmise taotluse võib esitada kaks korda kalendriaastas, võttes arvesse võimalikke erandeid, mis on sätestatud käesolevas määruses või mille komisjon määrab kindlaks kooskõlas artikliga 122. Lisaks võib ÜPP strateegiakava perioodi jooksul esitada ÜPP strateegiakava muutmiseks kolm täiendavat taotlust. Käesolevat lõiget ei kohaldata selliste muutmise taotluste suhtes, mille eesmärk on puuduvate elementide esitamine kooskõlas artikli 118 lõikega 5.“

5) Artiklisse 120 lisatakse järgmine lõige:

„Käesoleva artikli esimest lõiget ei kohaldata XIII lisas loetletud seadusandlike aktide muudatuste suhtes, mis jõustuvad pärast 31. detsembrit 2025.“

6) III lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2
Määruse (EL) 2021/2116 muutmine

Määrust (EL) 2021/2116 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 83 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Põllumajandustootjad, kelle põllumajandusliku majapidamise maksimumsuurus ei ületa 10 hektarit artikli 69 lõike 1 kohaselt deklareeritud põllumajandusmaad, vabastatakse käesoleva artikli lõike 1 kohaselt kehtestatud süsteemi alusel tehtavatest kontrollidest.“;

b) lõike 6 punkt f jäetakse välja.

2) Artiklisse 84 lisatakse järgmine lõige:

„4. Põllumajandustootjad, kelle põllumajandusliku majapidamise maksimumsuurus ei ületa 10 hektarit artikli 69 lõike 1 kohaselt deklareeritud põllumajandusmaad, vabastatakse käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 ning artiklis 85 osutatud karistustest.“

3) Artikli 104 lõike 1 teise lõigu punkti a alapunkt iv asendatakse järgmisega:

„iv) EAFRD puhul seoses toetusesaajatel tekkinud kuludega ja makseasutuste tehtud maksetega määruse (EL) nr 1305/2013 kohaste maaelu arengu programmide rakendamise raames, välja arvatud määruse (EL) nr 1306/2013 artiklid 96 ja 97 seoses toetusesaajatega, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artiklis 83 osutatud kontrollisüsteemi;“.

Artikkel 3

Üleminekusätted

1. Erandina määruse (EL) 2021/2115 artikli 119 lõike 8 kolmandast lõigust ei ole komisjoni heakskiit nõutav ÜPP strateegiakavade muudatuste, mis on seotud käesoleva määruse lisas loetletud HPK 6., 7. või 8. standardi muudatustega, jõustumise kuupäeva jaoks, mille liikmesriigid on esitanud komisjonile vastavalt kõnealuse määruse artikli 119 lõikele 2 taotlusaasta 2024 kohta.

2. Erandina määruse (EL) 2021/2115 artikli 119 lõikest 11 võivad liikmesriigid taotlusaasta 2024 puhul otsustada, et ÜPP strateegiakavade muudatustel, mis on seotud käesoleva määruse lisas loetletud HPK 6., 7. või 8. standardi muudatustega, võivad olla õiguslikud tagajärjed enne, kui komisjon need heaks kiidab. HPK 8. standardi puhul võivad liikmesriigid teha selle otsuse üksnes juhul, kui nad kohaldavad taotlusaastal 2024 määruse (EL) 2021/2115 artiklis 31 osutatud kava, mis hõlmab põllumaal tootmisega mitteseotud alade, näiteks kesa säilitamise tavasid, või uute maastikuelementide loomist.

Esimeses lõigus osutatud otsuse tegemisel peavad liikmesriigid tagama, et järgitakse liidu õiguse üldpõhimõtteid, eelkõige õiguskindluse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid, ning kaitstakse põllumajandustootjate ja teiste toetusesaajate õiguspäraseid ootusi, ning et põllumajandustootjatel ja teistel toetusesaajatel oleks piisavalt aega muudatusi arvesse võtta.

Artikkel 4
Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikli 2 punkte 2 ja 3 ning lisa kohaldatakse alates taotlusaastast 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA

Määruse (EL) 2021/2115 III lisa muudetakse järgmiselt.

- 1) Kirje „HPK 6“ asendatakse järgmisega:

”

HPK 6	Minimaalne taimkate, et vältida katmata mulda kõige kriitilisematel perioodidel, mille on kindlaks määranud liikmesriigid****.	Mulla kaitse kõige kriitilisematel perioodidel
-------	--	--

**** Liikmesriigid võivad eelkõige arvesse võtta talveperioodi pikkusest ja karmusest tulenevat lühikest vegetatsiooniperioodi asjaomastes piirkondades.“

- 2) Kirje „HPK 7“ asendatakse järgmisega:

”

HPK 7	Külvikord põllumaal, v.a vees kasvavad põllumajanduskultuurid. Lisaks võivad liikmesriigid otsustada, et lubavad põllumajandustootjatel ja teistel toetusesaajatel seda standardit täita põllumajanduskultuuride mitmekesistamise abil *****.	Mulla potentsiaali säilitamine
-------	---	--------------------------------

***** Külvikord on põllumajanduskultuuri vahetamine põllumaa põllu tasandil vähemalt kord aastas (v.a mitmeaastaste põllukultuuride, rohu ja muude rohttaimede ning kesa puhul), sealhulgas asjakohaselt majandatavad põhikultuuri järgsed kultuurid.

Võttes arvesse põllumajandusmeetodite ja agrokliimaatiliste tingimuste erinevust, võivad liikmesriigid lubada asjaomastes piirkondades muid liblikõielisi kultuure hõlmavaid tõhusa külvikorra tavasid või põllumajanduskultuuride mitmekesistamise tavasid, mille eesmärk on parandada ja säilitada mulla potentsiaali kooskõlas käesoleva HPK standardi eesmärkidega.

Põllumajanduskultuuride mitmekesistamise nõuete kindlaksmääramisel järgivad liikmesriigid järgmisi miinimumnõudeid:

- a) kui põllumajandusliku majapidamise põllumaa suurus on 10–30 hektarit, seisneb põllumajanduskultuuride mitmekesistamine vähemalt kahe eri põllumajanduskultuuri kasvatamises kõnealusel põllumaal; peamine põllumajanduskultuur ei hõlma kõnealusest põllumaast üle 75 %;
- b) kui põllumajandusliku majapidamise põllumaa suurus on üle 30 hektari, seisneb põllumajanduskultuuride mitmekesistamine vähemalt kolme eri põllumajanduskultuuri kasvatamises kõnealusel põllumaal; peamine põllumajanduskultuur ei tohi hõlmata rohkem kui 75 % kõnealusest põllumaast ning kaks peamist põllumajanduskultuuri ei tohi hõlmata rohkem kui 95 % kõnealusest põllumaast.

Liikmesriigid võivad selle standardi kohase kohustuse täitmisest vabastada põllumajanduslikud majapidamised:

- a) kus üle 75 % põllumaast kasutatakse rohu või muude rohttaimede kasvatamiseks, kesana, liblikõieliste kultuuride kasvatamiseks või kõnealuste kasutusviiside kombinatsioonina;
- b) kus üle 75 % toetusõiguslikust põllumajandusmaast on püsirohumaa, seda kasutatakse rohu või muude rohttaimede kasvatamiseks või selliste põllumajanduskultuuride kasvatamiseks, mis kasvavad kas olulisel osal aastast või olulise osa kasvutsüklist vees, või mille puhul rakendatakse kõnealuste kasutusviiside kombinatsiooni, või

c) kus põllumaa suurus on kuni 10 hektarit.

Liikmesriigid võivad kehtestada ühe põllumajanduskultuuriga kaetud pindala ülempiiri, et vältida suuri monokultuure.

Määruse (EL) 2018/848 kohaselt sertifitseeritud põllumajandustootjad loetakse sellele HPK standardile vastavaks.“

3) Kirje „HPK 8“ asendatakse järgmisega:

”

HPK 8	– Maastikuelementide säilitamine – Keeld lõigata hekke ja puid lindude pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal – Meetmed invasiivsete taimeliikide vältimiseks (lisavõimalus)	Tootmisega mitteseotud objektide säilitamine, et suurendada elurikkust
-------	---	--

“